

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutro.

U Puli, petak 31. svibnja 1918.

HRVATSKI LIST* izlaže u nakladnoj tiskari JOSIP KRMPOVIĆ u Puli trg Gvođa 1. Uredništvo: Slačanska ulica br. 24. Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Četvrti god. aus. post. sled. 26.7.95.

Broj 1036

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 30. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Bojevi u području Tonale traju. I u području Adamella pojačala se topnička paljba. Suzbili smo više neprijateljskih napadaja na naš položaj južno od ledeničaka Presena. Neprijateljski se izvidjaj preko Piave sjeverno od San Dona izjavio. — Poglavljač generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 30. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojnim frontama između Ysera i Oise porasla je višestruko bojna djelatnost. Mjesni pješački bojevi. Navalna bojnička armija njemačkog prijestolonasljednika napreduje pobijedosno. Sjeverno od Aisne osvojili smo u teškim bojevima ozemlja kod Crecy-au-Mont, Juignya i Cufflesa. Braniborske su čete osvojile Soissons. Južno od Vesle razbila se nova fronta Francuza, koja se stvarala, uslijed neodoljive naše navale. Bacili smo neprijatelju po ljudim bojevima preko linije Villemontois-Fere-en-Tardenois-Coulonge-Bruillet-Brancourt. Tvrđe sjeverozapadne fronte od Reimsa su pale. Osvojili smo sjeverni dio od La Neuville i Betheny. Broj zarobljenika narasio je na preko 35.000. Pljen na ratnom materijalu i na topništvo je ogroman. Osvojili smo topove svake vrsti sve do željezničkog topa najtežeg kalibra. Žurno napredovanje naših navalnih zeta, onemogučilo je neprijatelju, da skloni bogate ratne zalihe, nagomilane u osvojenom području. Velike su zalihe pale u Soissonsu i Braineu u naše ruke. Zaplijenili smo opsežna skladišta municije, željezničke vlakove i lazaretnе uredjaje sa znatnom sanitetnom opremom, dalje ljetalista sa strojevinama, pripravnim na uzlet, i ljetalačkim pravom. Kod bojnog skupina von Gallwitz-a vojvode Albrechta oživjela je bojna djelatnost samo privremeno. Naši su ljetaci zadnjili triju dana oborili 38 neprijateljskih aparata. Nadporučnik je Berchtold postigao svoju 29. zračnu pobjedu; poručnik je Roedt srušio tečajem jednom ljetom od Dixmuida do južno od Ypera pet pripitih balona, koji su izgorjeli. — Ludendorff.

Rat.

Bitka između Soissons-a i Reimsa traje dalje. Nijemci su i jučer postigli veoma znatne uspjehe. Jučerašnjim je danom stupila bitka u novu fazu. Dok su do sada Nijemci silili naprijed u centru bojne fronte, usredotočili su tečajem jučerašnjeg dana svoje navale poglavito protiv krila i to desnog kod Reimsa i ljevog kod Soissons-a. Na jedno i na drugoj su strani zaposjeli važna uporišta. Posebno osjetljiv je za Francuze gubitak Soissons-a. Reims i Soissons odolijevaju su kao naspri silnoj naplavi njemačke navalne vojske. Navalna je baza postala preuzka za onoliku vojsku, kao što je njemačka, koja je prodrlala sve dublje u francuske linije a to kroz relativnu stegnutu pukotinu. Ovo prodiranje u dubinu imade svoje granice, ako je objam prodora preuzak. Da se dakle postigne zaželjen uspjeh u dubini, moralo se odstraniti one stupove na ulazu u provalno područje, Reims i Soissons, i proširiti ova vrata sve više na zapad i istok, jer je inače prodrujuća vojska bila trajno ugrožena s boka i ova je opasnost mogla postati veoma akutnom, da je Francuzima i Englezima uspijelo postići na imenovanim točkama premoći i stratešku pretežnost. Pored toga imadu Reims i Soissons važnost kao stjecališta željeznica, koja omogućuju brzu koncentraciju sile, prema tome i pravodobnu protunavalu. Soissons je međutim već pao, a Reims čeka po svoj prilici narednih dana isti udes, pošto su se Nijemci već dobrano primakli gradu. Svaki pedalj zemlje, što ga Francuzi gube ra krilima, znači važan korak naprijed za njemačke navalne armije. Njemačka će se bojna sila zakliniti u francusku frontu soli dublje, čim više će se baza navale između Soissons-a i Reimsa proširiti. Za sada obuhvaća njemačka provala 40 kilometara u širini a 30 u dubini. — Zadnji njemački izvještaj javlja velik broj zarobljenika (preko 35.000) te saopćuje, da je pljen na topništvo i ostalom ratnom prizoru ogroman.

Francuski izvještaj od 28. svibnja na večer: Tečajem zadnje noći i danu iskoristio je neprijatelj svoju brojanu premoć te nastojao, kako bi proširio svoju provalu prema jugu i Soissonsu. Na našem ljevom su krilu zaustavile naše čete, energično vodjenim protunavalama, napredovanje Nijemaca na uzvisinama Neuville, Margival, Vregn, sjeverno istočno od Soissons-a, na brdu u okolini Cing, Salsogne i Vsseny, koje vladaju jugom doline

Vesle. U centru, gdje je neprijatelj usredotočio glavne svoje sile, razvila se bitka velikom žestinom i to osobito na liniji rijeke Vesle, koju je neprijatelj prekoračio na nekoj točkama, osobito kod Fismesa i Bezochesa. Na desnom su krilu naše i engleske čete odolijele na maslu od St. Thilerry jurišima neprijatelja, koji je, čini se, pretrpio silne gubitke. Zapadno od Montdidiera osvojile su američanske čete pomoću naših jurišnih vozova izbočinu od Cantignya, kao što i samo selo, koje su Nijemci bili jako izgradili. Doprimali smo 170 zarobljenika i mnogo ratnog prizora. Navale, koje je neprijatelj upravo popodne na Cantigny, izjavio su se po svemu. Na Lorenskoj smo fronti suzbili dva neprijateljska napadaja.

Francuski izvještaj od 29. svibnja popodne. Tečajem noći pojačao se njemački udarac, koji se podržava u toku trajnim pridolaskom svežih četa osobito na oblim krilima, u smjeru na Solssons i na Reims. Na ljevom su se krilu povukle francuske čete korak po korak do ruba šume istočno Solssonsa, gdje traje ljeta bitka. Na desnom su se krilu francuske i engleske čete po snažnoj obrani masiva od St. Thilerry povukle na položaje južno i jugoistočno od tog mesta. One stoje između Vesle i kanala Aisne. Drugi su se bojevi odigrali između uspjehom na južnom briljeu Vesle, čije užinske brane naše čete divnom krvabrošću. Zapadno od Montdidiera osvojili su Amerikanči dvoje njemačke navale protiv Cantignya. Topnički boj ostaje živahan na oblim bregovima Moze, u Woerelu i na lotarinskog fronti u odsjeku od Embermenila. Niz njemačkih napadaja izjavio se u francuskoj paljbi sjeverno od Bezonsauxa, kod Badonvillera u okolini kanala Rena-Rhone.

Engleski izvještaj od 29. svibnja u jutro. Tečajem zadnje smo noći izveli uspješno poduzeće jugoistočno od Arrasa. Kod toga smo dopremili zarobljenika i jednu strojnu pištu. Tečajem noći zarobili smo kod Marvillea nekoliko momaka. Osjetili smo poduzeće, koje je neprijatelj pokušao kod Givenchila, Lenza i La Bassee. Po kratkom smo boju suzbili južno od kanala Ypern-Commines napadaj Nijemaca. Neprijatelj je topništvo djevalo sjeverno od Alberta, u blizini Ailette, istočno od Robecqua i sjeverozapadno od Marvillea. Ono je pokazivalo takodjer nešto živahniju mjesnu djelatnost pred Arrasom i južno od Lensa.

Engleski izvještaj od 28. svibnja na večer: Kod protunavala, što su ih francuske i engleske čete izvele, dopremili smo više zarobljenika. Kod navala, koje su Nijemci proveli jučer rano u tom odsjeku i južno do Locrea, sudjelovale su, kako je bilo ustanovljeno, četiri njemačke divizije. Tečajem su boja ove divizije pretrpjele silne gubitke. Sve su naše linije bile zadržane. Osim obostrane topničke djelatnosti, nema šta da se javi sa naše fronte.

Talijanski izvještaj od 29. svibnja: U Capofigi skršiše se u noći od 27. na 28. svib. pred novim našim položajima dvoje žestoke navale neprijatelja, koje su bile pripravljene žestokom topničkom paljicom. U Val Presena zarobili smo ophodnju, sastojeću se od 1 časnika i 12 momaka. Daljnje smo zarobljenike dopremili u području prelaza Caprile. Na Monte Corno i na Monte Asolone suzbili smo neprijateljska odijeljenja.

Turski izvještaj javlja od 29. svibnja: Sjeverno Mrtvog mora nastajuće konjaničke ophodnje i automobili bill su potjerani. Naše istočne su čete osvojile područje jugoistočno od Kerkuka.

Kijevski list „Poslednje Novosti“ javlja: Iz Kijeva dolazi vijest, da su prije 3 sedmice doprije engleske čete na teretnim automobilima iz Mezopotamije na Kaukaz. Jaka prednja straža kuša uspostaviti vezu sa Kornilovom vojskom. Poluotoci Apšeron i Baku bili su navodno zaposjednuti od Engleza. Napredovanje ide u smjeru na Tiflis, Aleksandropol, Sari-Kamiš, Kors i Erzerum. Ove su operacije upravljene jedino protiv Turaka.

Javlja se službeno iz Pariza: 28. t. mj. bacio je neprijatelj na različitim točkama fronte bombe. Pošto se signalizovalo, da lete aeroplani u smjeru na Pariz, započela je obrambena akcija. Nijedan neprijateljski aparat nije probio zaporne vatre obrambenih topova. Preko pariškog područja nije letio nijedan neprijateljski aparat. Jedan je neprijateljski aparat bio pogodjen od naših obrambenih topova te se srušio sav u plamenu. Po jednom su satu bili obustavljeni signali na uzbunu.

* Odgoda parlamenta. „Arbeiterwille“ javlja, da su se u Slavenskoj u mnogim mjestima obdržavale skupštine radnika za saziv parlamenta. I predsjednik kršćansko socijalne se je skupine izrekao za saziv parlamenta, kao što i vodja Poljaka. — Druge novine javljuju međutim, da se parlament neće sazvati, jer se vlasta boji rasprava o brest-litovskom miru i o miru u Bukareštu. Iz toga i drugih razloga nema izgleda, da će se parlament sazvati. Pošto vlasta neće, da se posluži § 14., nastupit će 1. srpnja, na dan, kad svršava dosadašnji proračun, „ex lex“ stanje.

* Zašto su ogroženi! Javljaju „Arbeiterwille“ iz Budimpešte: U tajnoj sjednici zastupničke kuće, koju je zatražio ministar-predsjednik sam, bavila se je kuća sa nekim krvavim dogadjajima u Pečuhu i sa prehrabrenim pitanjem. Zastupnici su bili ogroženi radi izjava ministra za prehranu, prince Wim-dischgrätzta, koji je kazao; da bi dristao uz izvjesne industrijalne kompenzacije, e bi se Ugarska proglašila zajedničkim prehrabrenim područje s Austrijom.

* Costarica. Reuterov ured javlja iz San Juana del Sur, da je i Costarica navljestila rat središnjim vlastima.

IZ RUSIJE I UKRAJNE.

Berlin, 25. Berlinsko-ukrajinski presbiro javlja polug „Vorwärts“: U Odesi bila je raspuštena socijalistička gradska duma. Općinski je dom bio optokjen od vojske. Gradonačelnik očekim bio je imenovan general Dobrovolski, a njegovim pohoćnikom Arkudinski.

Basel, 25. „Havas“ javlja iz Moskve, da je vijeće pučkih komesara imenovalo izvanrednog povjerenika za murmansko područje.

Frankfurt na Meni, 26. „Frankfurter Zeitung“ javlja: Poag vijesti Petrogradske brzovojne agencije prosvjeđovao je pučki komesar za vanjske poslove protiv potopljenja ruskog parobroda po njemačkoj podmornici na murmanskoj obali. Gospodin je Čičerin izjavio, da stvari dogadaji uzbudjuju putnje te je izrazio osvjeđenje, da će brodomći biti odstićeni. — K tome pripominje „Frankfurter Zeitung“: Zaporno je područje na Murmanu bilo mirom u Breslu-Litovskom izričito pridržano. Rusko je pučko zastupstvo ratifikacijom mirovnog ugovora izričito priznalo ovaj uvjet. — A mi primjećujemo, da ova logika nije još uvijek dostatna, da bi se potapljači putničke parobrode sa ženama i djecom, koji ne putuju radi zabave već radi prička nastalih u Finskoj. Zapovjednik njemačke podmornice ne može navesti nikakvog razloga za svoje opravdanje. Niti ga je putnički parobrod napao, niti je prevažao ratni materijal, niti je svoj čin izveo u takovož žurbi, jer je bio ugrožen, da se ne bi mogli spasiti nevini ljudi.

Kijev, 26. Pregovaranja između hetmana i ukrajinskih socijalističkih stranaka dovele su do željenog uspjeha. Postignut je sporazum. Ukrainski će socijaliste stupiti u novu vlast, čiji će sastav preuzeti socijalni federalist Sulgin, vodja ukrajinske delegacije kod mirovnih pregovaranja s Rusijom.

Berlin, 27. K noti Joffea Kühmann, u kojoj energetično prosvjeđuje protiv toga, da se stvara odlučka u pitanju Estonske i Livonske, a da nije bio prije postignut sporazum sa radničkom i seljačkom vlastom Rusije, piše beršinski „Vorwärts“: Odgovor, tako imat će pravo da odlučuje o Es'enskoj i Livonskoj, daje često i bistro mirovni ugovor u Breslu-Litovskom, koji priznaje vrhovnu vlast Rusije nad Livonskom i Es'enskom. Njemačka bi se politika morala stiditi pred čitavim svijetom (što se još ne stidi?) kad bi se poslužila lukavštinama zakutnih odvjetnika. Ako se danas pretresuje načrt, kako bi se prekršio mirovni ugovor u Brestu-Litovskom, nećemo oklijevati a da ne bi označili ovakvu povredu vjere i vjernosti kao nešto, što mora uzeti njemačkom narodu čast i poštjenje. — E pur si muove!

IZ SLAVENSKOG SVIJETA.

Iz Slovenije. Dne 27. svibnja obdržavala se u Ljubljani skupština zastupnika svih slovenskih stranaka, te je pod predsjedanjem dra. Korošča bilo pretresano o obrambenim mjerama, i zaključeno da se vodi narodna akcija zajednički i jedinstveno. Poticaj, da zastupnici slovenskog naroda umole za audienciju, bijaše jednoglasno otklonjen. Na koncu bijaše prihvaćen ovaj manifest, koji prenosimo iz praškog „Venkova“: S'ovenskom narodu! Zastupnici svih triju slovenskih stranaka, i to Sve-slovenske Ljudske Stranke, Jugos'avenske demokratske stranke, sakupljeni na zajedničkoj sjednici dne 27. svibnja ove godine prigodom audiencije alpinskih Nišaca (zapisano) sjednici su se da polože ovu večanu prisagu: „Nećemo odustati od svojeg zahvata za

nepostavljenjem jugoslavenske države. Taj je zahtjev zajednički svim slojevima našeg naroda, i onima, koji ostaloše stradajući kod kuće, i onima, koji borave daleko od svoje domovine. Svi su ti pripadnici našeg naroda prisegnuli na ovu prizgu. Jedino ostvarenje tog zahtjeva daje nam mogućnost, da spasimo barem gođ život svoga naroda. Naš narod ne će počiniti samoubojstvo. Zato se opiremo o svoje prirođeno pravo, koje nam ne smije nikto da nekažnjeno poruši, ustrajemo na svojim zahtjevima i uredujemo obrambenu organizaciju svih poštenih življa našeg naroda proti perzekuciji Jugoslavena". — „Slovenec“ se u broju od srijede bavi opširno pokojnim dr. Krekom, našim velikim jugoslavenskim apostolom, te donaša njegove izreke prije godinu dana. Pokojni je Krek tada kazao: „Misao naše deklaracije mora prodrjeti u naš puk, da se s njim srasste. Kakogod veli naš čovjek, pitaš li ga, kako mu je ime: „Ja sam Janez, ja sam Miha, ja sam Micka ili Nežka“ — tako mora Jugoslaven i deklaracija biti sjedinjena sa svakim od naših ljudi!“ Kako se je ta želja blagopokojnog Kreka zajista u kratko doba ispunila! „Slovenec“ pripominje: Dobri naš otac Krek! Zašto Te danas nema više među nama, da vidis, kako naš puk vrši Tvoju oporuku, kako su iz naših Janeza, Miha i Micka i Nežka postali Jugoslaveni i Jugoslavene sa svim svojim trpećim i ljubećim srcem, upravo tako, kako si Ti želio!

Iz češkoga svijeta. U češkim listovima objelodanjuje Češki svaz sljedeći poziv na češki narod: U doba najozbiljnije posljednji puta kliču zastupnici češkog naroda, koji su njegovim povjerenjem pozvani na političko vodstvo, k cijelome narodu: (Velik odjomak zaplijenjen.) Narod češko-slovački, desetmiljuntinski, mora se pobrinuti za to, da ne izgubi njegova djeca, te imade još dovoljno sile, da bude zaštitom obiteljima... (zaplijenjeno). Poslanici češki pozivaju vlasnici narod češki, da bezodvično započne i nastavi spasavajuću akciju za trpeći puk. Izravnu dužnost moralnu i narodnu imaju oni, koji sami nisu dosad ili su samo u neznatnoj mjeri osjetili teške udarce ratnih bremena — najveću dužnost pak oni, kojima su se imanja za vrijeme rata možda još i povisila. Dalje pozivaju Češki svaz narod češki, da podupre spasonosnu akciju Češkog sra, da se barem spase češka djeca, koja se imaju iz stradajućeg Praga i ostalih napućenih i loše opskrbljениh građava otpremi na dobro stopeče ladanje. Ta je akcija već u toku. Sam bitovelski kotar na bogatoj Hanii (sjeverno od Olomuca) spravio je ovih dana 400 uljece pod krov. Ta je akcija posve slična našoj na jugu, t. j. naseljivanju naše djece iz Istre, Dalmacije i Bosne u Srijemu, Slavoniji i Hrvatskoj. — Čudno je samo to, da je praška cenzura pobjediti djelomično poziv Češkoga svaza i uvodne članke u praskim dnevnicima, koji su u tu svrhu napisani. — Piaško je redarstvo izgnalo iz Praga dr. Kurić Kramarža, pomilovanog vodju češkog naroda i glavnog pokretača Češke države pravne demokracije. — U Češkoj se radi i nastoji da se, kako bi se svi socijalisti sjednili u jedinstvenu stranku, te glasili suda pojedinih skupina i pojedinih zastupnika, postala tako glasilima cijele stranke i pisala prema tome u smjeru i programu stranke. — Dne 27. svibnja obdržavala se u Pragu skupština Češkog svaza pod predsjedanjem Klofača i Habermannu. Iza saopćenja zastupnika Klofača, razvila se debata o političkoj situaciji, koja je potrajala sve do podne. Na podnevnjoj sjednici bijaše prihvaćen protest proti oktrojima i izvanjskoj politici, koja postavlja državu bez suglasa parlamentarnih i ustavnih činitelja u podložničko stanje. Odlučeno bi pozvati najširi javnost na suradnju izbirke za poboljšanje nesnosnog stanja puka. Predsjedništvo Češkoga svaza bi povjerenja začača, da nastupi i protestuje proti tomu, što se ne sazivlje parlament i delegacije, interveniše pri ministarskom predsjedniku na obranu ustavnosti i državljanskih slobodnosti. Dojdjuće će se sjednice Češkog svaza vršiti u Brnu.

Iz Hrvatske. Frankovački organ „Hrvatska“, izlazi opet i to sada na dvije stranice. „Novosti“ su javile, da je dr. Sachs, „koji je oslobođen od vojništva kao pouzdanik ugarskog ministarstva“, kupio tiskaru „Merkur“ za 150.000 kruna, gdje će se od sada tiskati „Hrvatska“. Ova opet opovrgava tu vijest, te veli, da je tiskaru kupio dr. Aleksander Horvat u ime konzorcija stranke prava. — „Hrvatska Država“ javlja, da je narodni zastupnik (izabran pri posljednjim izborima) stavljen pod disciplinarnu istragu. — „Novosti“ javljaju: U nedjelju obdržavala se u Zagrebu skupština dioničara nakladnog društva „Hrvatske samostalne ujedinjene stranke“. Na skupštini su izbile dvije oprečne struje: oportunistička: Wilder-Poljak i radikalna: dr. Lorković-Surmin. Radilo se je o tom, koji će struci pripasti „Hrv. Rječ“. Oportunistička struja imade regbi većinu samo u redovima zastupnika koalicije, dočim uz struju dr. Lorković-Surmin pristaje većina pristaša koalicije. Skupština je odgodjena, te će se opet sazvati kroz mjesec dana. U savezu s time govorilo se novom listu, kojeg bi ta radikalna struja imala pokrenuti u Osjeku. Dr. Lorković tu vijest, u koliko se njegove osobe tiče, opovrgava. Kako se vidi, ništa jasnoga. Same tvrdnje, sami ispravci i opovrgavanja. — U saborskoj sjednici dne 28. o. m. j.

stavlja narodni zastupnik Kufrin ovu interpelačiju: Je li i zašto je kr. zemaljska vlada izazvala asistenciju vojske dneva 30. travnja i 1. svibnja t. g. u Zagrebu? Koliko će još dugo ostati madžarski vojnici u Hrvatskoj? Zašto se upotrebljavaju baš oni za asistenciju kod rekvizicija? U obrazloženju ističe govornik, kako je 30. travnja bilo po zagrebačkim ulicama 8 satnja madžarskih vojnika s ručnim granatama. Ova je mјera bila posve suvišna i djelovala je kao izazov gradjanstva i naroda u pokrajini, tim više, što je bilo sigurno, da mladež ne će povodom Zrinsko - Frankopanske proslave praviti nikakovih izgreda. U početku se mislio, da je tu mjeru izazvala vojna oblast, ali se doznao, da je to učinila vlada. Kao uzrok boravka Madžara u Hrvatskoj navodi se, da su došli na etabliranje nakon frontne službe. (Zastupnik Kovačević: A Hrvate i nadalje šalju goloruke na topove.) Narod s pravom misli, da bi bilo bolje, da naši vojnici dodju u odmor od 2 mjeseca u domovinu. Spominje stož. časnika Nadaždija, koji se ugnijezdio u domobranskom glavnom: stožeru, pa loše utječe na hrvatske čete. Prosvjeduje protiv toga, što se te madžarske čete upotrebljavaju kod provođenja rekvizicija. Iza odgovora odjelnog predstojnika dr. Kriškovića, kojega sabor prima na znanje, a Interpelant se s njim ne zadovoljava, zaključuje se sjednica i sabor je bio opet odgodjen, te će biti sazvan opet objavom. — U Zagrebu je ovih dana boravio načelnik grada Ljubljane, dr. Tavčar, te je, kako javlja hrvatski listovi, vijećao sa predsjednikom hrvatskog sabora, Medakovićem.

Domaće vijesti.

Preplatnicima. Javili smo svojedobno, da smo uslijed ogromnog povlaščenja na papiru bili primorani sa 1. svibnja povlašti pretplatu od K 3-60 na K 4 — mjesечно, odnosno od K 9 — na 12 — za tromjeseč. Ipak nam neka gg. preplatnici šalju pretplatu po staroj cijeni, te im javljamo, da ne možemo u tom slučaju uračunati kao da je plaćen cijeli mjesec, nego im poslano svotu uključimo, kao poslano na račun pretplate. Da se izbjegne eventualno nesporazumijenje i da nam prištude posao, molimo da nam se šalje pretplata u cijelosti po novoj cijeni. — Pošto stupamo u drugi mjesec, preporučamo svima, koji nisu podmirili pretplatu, neka istu čim prije podmire, i u naprijed se na list pretplate. — U p r a v a .

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda. Jučer se obdržavala u prostorijama Narodne organizacije glavna skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda. Sjednicu je otvorio počasni predsjednik Niko vit. Mardešić, koji je pozdravio prisutne članove rodoljubnog nagovorom. Za im se raspredala odulja rasprava o budućem zadaćama naše podružnice, a u prvom redu glede na potrebu naše srednje škole. Izakako je odvjetnik dr. Ivan Zuccon istaknuo razloge, za što moramo tražiti našu srednju školu te upućio na rad, koji se mora izvršiti, hoće li se postići ovaž za naš kulturni život važan cilj, bio je izabran novi odbor, koji je ovako sastavljen: Dr. Mirko Vratović predsjednik, dr. Stojan Brajša tajnik i Ivan Starl blagajnik. — Tomi je prigodom gosp. Niko vit. Mardešić poznatom svom radodarnošću darovao 500 kruna za hrvatske škole u Pulli.

Prosvjeta.

Biskup Mahnić i ujedljenje naroda. Gotovo već zaboravili na snažna nastojanja velikog i narodnog našeg biskupa Strossmayera da i vjerski ujedini južne Slavene. I biskup je Strossmayer isticao zajedničku, idealističku bazu pravoslavlja i katolicizma. Dodajemo li, da su svi slavenski mislioci, Tolstoj, Dostoevski, Mickiewicz, pa i naš Preradović propovjedali čisto kršćanstvo i proizlazili iz kršćanskih idea, da je veliki ruski filozof Solovjev stvorio moderni kršćanski filozofski sistem, konačno da je naša dusa tvrdja germanskog racionalizmu, uvidjet ćemo, da ova ideja nema tek vjersko-političkog značenja, da ona više manje obuhvaća sve političke i kulturne struje u našem narodu. Nema gotovo kod nas stranke, koja bi bila odbacila visoki moralni ideal, poosobljen u Kristu. Opreka izmedju plemenitog i samopožrtvovnog idealizma Slavena i utilitarističkog te praktičnog idealizma, kao da je savremen izražaj legendarnog suprotstavljanja Krista i Anti Krista. Pojmovanje i rezoniranje biskupa Mahnića bit će mnogim našim ljudima ludje, ali u suštini osjećamo mi svi da smo neprijatelji racionalističkog i protestantskog germanstva i da svjetovni nazor, što ga biskup Mahnić otkriva u protestantizmu, nije ograničen tek na vjerski život njemačkog naroda, već da je izraz germanске duše bez razlike veroispovjesti i kulturnih nazora. Racionalizam učinio je iz duše jednostavan stroj, ma da je sam Kant u početku svog mišljenja izrazio misao, da se prije može rekonstruirati i objasniti stvaranje materijalnog, neorganskog svijeta negoli postanak jedne i najmanje biljke i da se zakoni, koji vrijede za mrtvi svijet ne mogu u nikakvom slučaju primjeniti na živi. U trenutku sudbonosnog boja osjetio je naš biskup na Krku, koji je poznat sa svojeg temeljito filozofskog rada iz prošlih vremena, onaj kontrast, koji postoji između Slavena i Germana,

na drugoj strani i onu srodnost, koja i preko srodnosti jezika spaja pojedine slavenske narode. Ovu je srodnost izrazio u misli o srodnosti slavenskog katolicizma i slavenskog pravoslavlja. Uzmemo li da je vjera baza čitavog mišljenja i da je krčanski kulturni ideal zajednički ne samo kod slavenskih vjeraca već i kod slavenskih bezvjeraca, razumijemo, da nijesu ideje, što ih razvija biskup Mahnić u svom članku „Politika hrvatskih katolika“, tek puko vjersko-teoretsko razglabljaju. One sadržavaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogočem formulu za kulturni i narodni spas slavenstva. „Braćo katolici!“, piše krčki biskup, „Vam govorim. Ne ćemo li sve, što je u našim silama poduzeti, da odvrnemo od slavenskoga pravoslavlja ovu pogibao? (Pogibao germanskog protestantizma) Ovo je pitanje od najdalekosežnije kulturne zamašitosti za slavenstvo. Naš bi nemar značio isto, što slavensku braću, koja se odlikuje dubokim osjećajem, na milost i nemilost predstavljaju u mnogoč